

TALOUSARVIOALOITE 1174/2005 vp**Määrärahan osoittaminen siviilikriisinhallinnan resurssien turvaamiseen*****Eduskunnalle***

Vuoden alusta voimaan tulleen lain siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan mukaisesti sisäasiainministeriö vastaa kotimaan valmiudesta, johon lain 4 §:n mukaisesti kuuluvat siviilihenkilöstön koulutus ja valmennus, rekrytointivalmius sekä materiaaliset ja logistiikan valmius. Tällä kotimaisella valmiudella luodaan Suomen edellytykset osallistua kansainväliseen kriisinhallintaan.

Sotilaallisen kriisinhallinnan alueella vastaa valmius luodaan puolustushallinnon vuosittaisella budjetilla, ja Suomen rauhanturvaajien ja sotilaallisen kriisinhallinnan koulutusvalmiutta toteutetaan puolustusvoimissa pääesikunnan kansainvälisen osaston ja koulutusosaston ohjauksessa Porin prikaatissa Säkylässä, Puolustusvoimien kansainvälisessä keskuksessa Niinisalossa, Maanpuolustuskorkeakoulussa, muutamissa muissa joukko-osastoissa apuna mm. puolustusvoimien koulutuksen kehittämiskeskus sekä muu kouluttava henkilöstö.

Vastaavaa siviilikriisinhallinnan koulutusjärjestelmää ollaan vasta perustamassa. Lakisääteistä tehtävää luodaan ja ohjataan sisäasiainministeriössä, ja alkavaa koulutusta on suunniteltu sijoitettavaksi Kuopioon Pelastusopiston yhteyteen perustettavaan Kriisinhallintakeskukseen, jonka tehtävänä tulevaisuudessa olisi koordinoita ja toteuttaa siviilikriisinhallinnan koulutus kotimaassa, mm. YK:n, EU:n, Naton rauhankumppanuusohjelman, Etyjin ja Euroopan neuvoston kriisinhallinnan koulutusohjelmien mukaisesti ja niiden kumppanina.

Tätä vuoden alussa voimaan tulleen tehtävän mukaista kotimaan valmiuden luomista sisäasiainministeriö hoitaa ulkoasiainministeriöltä Aasian tsunamikatastrofin jälkeen tammikuussa 2005 saamallansa 390 000 euron määrärahalla, jolla voidaan toteuttaa joitakin kursseja. Kansainvälisten esimerkkien mukaista Kriisinhallintakeskusta määrärahalla ei kuitenkaan pystytä perustamaan. Mm. eduskunnan ulkoasiainvaliokuntahan esitti hallituksen turvallisuus- ja puolustuspoliittisesta selonteosta antamassaan lausunnossa, että siviilikriisinhallinnan koulutuksen järjestämisessä esikuvana pidettäisiin Ruotsin vastaavaa keskusta, jossa on 20 hengen palkattu henkilöstö, kun Suomen vastaavaan toimintaan ei ole palkattu ministeriön koulutusalan koordinaattorin lisäksi yhtään henkilöä. Määräraha ei myöskään riitä koulutustoiminnalle välttämättömän oppi- ja koulutusmateriaalin tuottamiseen, kriisin ja kriisinhallinnan tutkimukseen, välinekehitykseen tai muuhun kansainvälisen toiminnan laadun ja osaamisen edellyttämään kehittämiseen tai toteuttamiseen.

Suomen siviilikriisinhallinnan kotimaisen valmiuden edellyttämään valmennukseen, koulutukseen, materiaalityöntantoon ym. osallistumiseen tarvittavaa rahoitusta on hallituksen budjettiesityksessä varattu ensi vuodelle 0 euroa. Tilanne on sikäli erikoinen, että vuoden 2006 loppupuolella on myös Suomen EU-puheenjohtajavuosi ja yhtenä Suomen puheenjohtajavuoden teemoista on tuotu esiin juuri Suomen aktiivista roolia ja aloitteellisuutta siviilikriisinhallinnan alueella.

Siviilikriisinhallintaa ovat korostaneet myös Suomea ennen puheenjohtajamaina toimivat Luxemburg ja Itävalta.

Tämän vuoden 390 000 euron määräraha ja sillä toteutettavat kurssit eivät mahdollista siviilikriisinhallinnan kotimaisen valmiuden kasvatamista vastaamaan puheenjohtajakauden suunnitelmia ja haasteita. Keskuksen perustamiseen tarvittaisiinkin sisäasiainministeriön aiemman esityksen mukaan jopa 1,5 miljoonaa euroa, ja jo pelkästään ensi vuoden toimintojen, kuten EU:lle jo tehtyjen sitoumusten koulutuksen ja nopean toiminnan joukon perustamisen, suhteen minimivaatimus olisi miljoona euroa. Lisäksi EU suunnittelee jo tämän vuoden aikana aloittavansa uusia siviilikriisinhallintaoperaatioita, joihin Suomi on osoittanut halukkuutta osallistua, ja presidentti Ahtisaaren johdolla on käyty Aceh ja Indonesian hallituksen välisiä neuvotteluja, joiden yhtenä ratkaisuna on uuden siviilikriisinhallintaoperaation perustaminen.

Uudet siviilikriisinhallintaoperaatiot, kuten Irakin oikeus- ja siviilihallinnon johdon koulutushanke, toteutetaan erittäin vaativissa ympäristöissä ja olosuhteissa, jotka asettavat kriisinhallinnan siviilikoulutukselle, mm. turvallisuuskoulutukselle, aivan uusia ja merkittäviä haasteita. Tiivistetysti voidaankin sanoa, että Suomen osallistumiselle asetetut sekä laadulliset että määrälliset, kotimaiset ja kansainväliset haasteet ovat vain kasvamassa, mikä edellyttää myös siviilikriisinhallinnalle kasvavaa rahallista panostusta. Muutoin joudumme peruuttamaan myös EU:lle tehtyjä sitoumuksia omana puheenjohtajavuonamme.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 26.01.21 lisäyksenä 1 500 000 euroa siviilikriisinhallinnan resurssien turvaamiseen.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Jari Vilén /kok